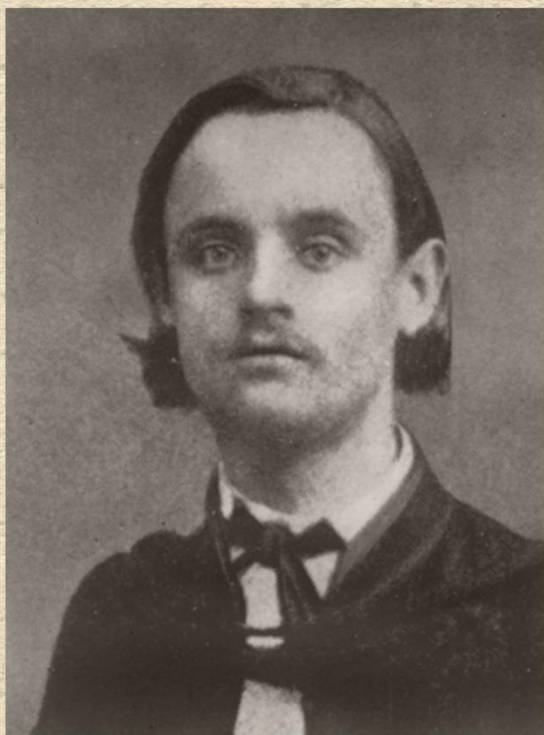


Jana Dohnalová

VYPRÁVĚNÍ O CHUDÉM
BÁSNÍKU NEŠŤASTNÉ
LÁSKY

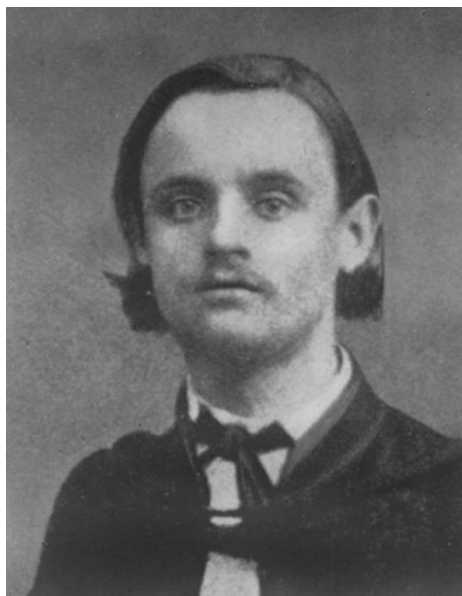
Vojtěch Bělohrobský



Jana Dohnalová

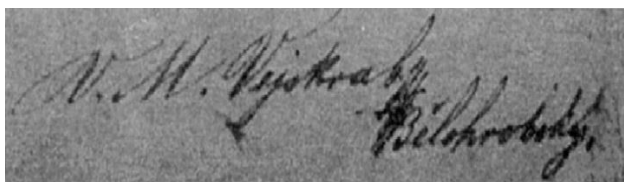
VYPRÁVĚNÍ O CHUDÉM
BÁSNÍKU NEŠŤASTNÉ LÁSKY

Vojtěch Bělohrobský



Motto:

**...už nemohu psát. Pozdravuji a líbám Vás.
Vojtěch...**

A black and white photograph of a handwritten signature in cursive script. The signature appears to read "V. M. Vojtěch" followed by a flourish. The ink is dark on a light background.

Úvod

Odedávna platí, že talent je pouze polovina všeho úspěchu, a já si troufám tvrdit, že spíše taková třetina. Další část je tvrdá práce a v neposlední řadě umění správně se zviditelnit.

Na životě málokoho se to může demonstrovat více než na životě Vojtěcha Mikuláše Vejskraba-Bělohrobského, jehož dílo nebylo nikdy oficiálně vydáno jako komplet či soubor; vyšlo několik jeho dopisů v knize František Raušar – Nedoceněný básník V.M.V. Bělohrobský. Vyšla útlá knížečka jeho básní, kterou dnes už také nikde nekoupíte, a pak byl na stroji přepsán a následně svázán jediný výtisk jeho „kompletního díla“ badatelem a historikem ing. Jiřím Tetivou. Toť vše, ale jak se jeho tvorba prolínala jeho životem, vystihovala jeho nálady, pocity a životní situace? Kdo byl vlastně V.M.V. Bělohrobský? Co víme o jeho životě? Bezpochyby byl talentovaný a pracovitý. Ve své době možná i trochu známý, ale v naší době...? Kým je v naší době V.M.V. Bělohrobský?

Současný bulvár by si na něm příliš nesmlsnul. Vedl to, čemu se říká vpravdě usedlý a spořádaný život. Byl řádným venkovským učitelem, právě takovým, jak se očekávalo. Nebyl nikdy ve vězení jako Karel Havlíček Borovský a nebyl ani romantickým rozervancem Máchova typu. Zemřel stejně mladý a bezpochyby byl i stejně talentovaný, bohužel se na něho, na rozdíl od Máchy, brzy po jeho smrti docela zapomnělo. Nevěříte, že to takhle funguje? Tak schválně, malá zkouška paměti pro každého.

Co se vám vybaví, když se vysloví jméno Lamarová? Většině první ženský akt v českém filmu, ale už málokdo si vzpomene na název tohoto filmu.

Další – Lída Baarová. To už se některým z vás vybaví i některé její filmy, ale troufám si říci, že většina má tuto herečku zařazenou ve škatulce s názvem Kontroverzní vztah k J. Goebbelsovi.

A teď zkusíme někoho ze současnosti, abychom si udělali takový malý průřez. Tak co třeba příjmení Opočenský? Stoprocentně skandál s mladými modelkami, kterým narušoval mravní výchovu.

Stejná věc se vám patrně vybaví, když se řekne Kulínský. A pak teprve někdo z tisíce si vzpomene, že jeden je velice talentovaný sochař a druhý geniální hudebník.

A třeba z jiného soudku. Kdyby Kaplickému v Praze nezakázali postavit národní knihovnu, široká česká veřejnost by tohoto jinak světoznámého architekta vůbec nepoznala. Jak vidíme, prolíná se to všemi obory od pradávna. Bělohrobský měl tu smůlu, že se za svého krátkého života nestihl nijak skandalizovat.

Co se dá vyvodit z této neutěšené situace? Že lidé, kteří se nějak zviditelnili svými skandály, beztak nemají vyhráno, nakonec se stejně zapomene na to, co udělali.

Neděle 21. dubna 1838

„...Narodil se nám nový synek dne 21. dubna, v neděli, ve tři hodiny odpoledne, r. 1838...“.

Je pondělí večer 22. dubna stejného roku a švec Vejškrab sedí v kuchyni u dubového stolu při svitu petrolejky, poznamenává tyto řádky švabachem na kousek ušmudlaného papírku. Snad aby se do budoucna nezapomnělo...

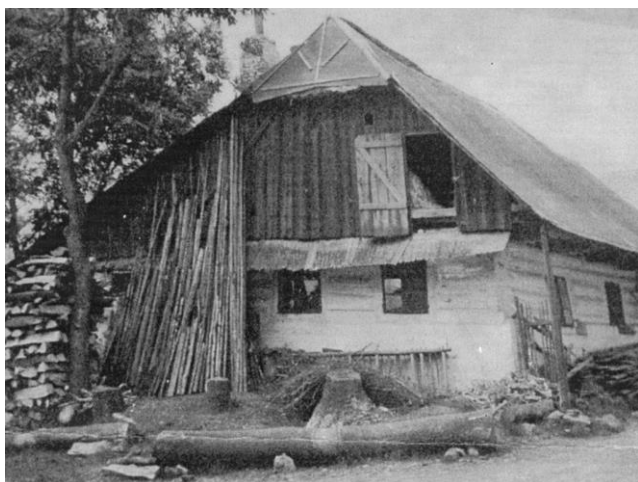
V kamnech příjemně praská oheň, je konec dubna, ale noci jsou přece jenom ještě sychravé...

Tak se začíná život Vojtěcha Mikuláše Vejškraha, básníka a spisovatele, skladatele, učitele, národního buditele a nadšeného divadelníka, jednoho z nejnadanějších, vpravdě renesančního člověka srovnatelného s Máchou i K. H. Borovským.

Vyrůstal ve skromných vesnických poměrech v rodině chudého ševcovského mistra v Černovicích u Tábora.

Tady také nastoupil na farní dvoutřídku, kde patřil mezi nejlepší žáky. Želbohu, od mládí stále postonával, neustávající kašel jej provázel celoročně a jeho tvář vždy zářila průhlednou bělostí, byl slabý a křehký, a proto není divu, že se jeho matka o něj bála. Nesměl si hrát venku s ostatními dětmi, aby se nenachladil nebo si jinak neublížil, a tak hrající si děti mohl pozorovat jen z okna kuchyně. V těch dobách krátil si dlouhé chvíle sněním, hodně přemýšlel, a to i o věcech, o kterých přemýšlí většinou dospělí. Přemýšlel o životě a

smrti, o tom, jak svět vlastně funguje. Někdy v této době se v jeho hlavě začaly rodit první příběhy.



Chalupa č. 50 v Černovicích, kterou v roce 1792 koupil dědeček V. M. V. Bělohrobského Antonín Weiškrab, když přišel do Černovic



Takto vypadá rodný dům V. Bělohrobského v r. 2011



Památná deska v Černovicích

V letech 1857 – 1859 absolvoval německou reálku. Kvůli jeho příjmení Vejskrab se mu spolužáci často vysmívali a nechtěli ho přijmout mezi sebe. Jako dvacetiletý mladík tím hodně trpěl. Zase se cítil ostrčený tak jako v dětství, kdy si nesměl hrát s ostatními. Mrzelo ho to tak strašně, že nakonec začal své příjmení psát německy – Wejszgrab. Nebyl už tedy Vejskrab – což znamenalo potrat, ale byl Wejszgrab, což je v překladu Bílý hrob.

Hned po absolvování německé reálky nastoupil na utrakvistický ústav učitelský v Českých Budějovicích, kam chodil až do roku 1860. I zde patřil k vynikajícím studentům a byl prefektem. (V našich školách již tato funkce není, v Anglii je však docela běžná. Prefekt je žák držící dozor nad ostatními žáky.)



Černovice po 145 letech

Touha a slečna Anna

Po absolvování tohoto ústavu odešel do Merklína, kde se stal podučitelem. Otázkou zůstává, proč se nevrátil učit domů, do Černovic. Nabízí se jednoduché vysvětlení, že tou dobou v černovické škole prostě neměli místo, anebo že jako každý mladý člověk toužil se i Vojtěch osamostatnit, jít na zkušenou, jít někam, kde ho nikdo nezná. Možná byl pro něho Merklín zajímavější finančně, musel tehdy přece začít přispívat nemalou částkou matce na domácnost. Když odcházel z Černovic, velmi plakala, že už ho nikdy neuvidí (za pobytu na studiích se jeho zdravotní stav podstatně zhoršil), ale on se těšil, že konečně bude mít svou vlastní třídu, bude se moci podělit o své vědomosti, vnímal to jako své poslání. Tehdy netušil, že pobyt v Merklíně bude mít pro něho i jiný, osudový význam. Tady se seznámil s básníkem Jakubem Arbesem a především Josefem Báslem.

Když si jednou Vojtěch Mikuláš zkoušel po vyučování nějaké etudy na klavíru, znenadání se v místnosti objevil statný muž s knírem v lesnické uniformě, představil se jako Josef Básl, nadlesní u hraběte Hanuše Kolowrata z Ptenína, což je vesnice asi hodinu cesty od Merklína. Přišel poprosit Bělohrobského, aby jeho dceru Annu a ještě dvě dcery jeho ovdovělé sestry Šimákové učil hře na klavír. Pět zlatek za každou odučenou hodinu, a protože to byla půlka toho, co dostával ve škole za týden, plácli si. První hodinu začne tedy hned od zítřka.

Někdy přivážel slečnu Báslovou do merklínské školy kočí ze statku hraběte Kolowrata, to když měl cestu kolem na trh. Bělohrobský pečlivě poslouchal, až kola vozu taženého koňmi zahrčí na dláždění pod okny. Netrpělivostí se mu rozbušilo srdce, když se však na dveřích třídy ozvalo jemné, jakoby stydlivé zaklepání, předstíral hluboké zaujetí prací. Řekl jen rádoby roztržitě a nedbale: „Dále,“ a pak překvapeně: „To jste vy, slečno...?“



Anna Báselová (fotografie z r. 1863)